

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

MUSIQIY MUHITNING O'QUVCHI PSIXIKASIGA TA'SIRI

Raximova Madinabonu Qurbonali qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti Professional ta'lim va san'at fakulteti Musiqa ta'lim yo'nalishi 1-kurs talabasi

Tillashayxova Xosiyat Azamatovna

Ilmiy rahbar: Psixologiya fanlari doktori, dotsent

Annotatsiya: *Ushbu maqolada musiqiy muhitning o'quvchilarga qanday ta'sir qilishi haqida sodda tilda tushuntiriladi. Musiqa o'quvchilarning kayfiyati, diqqatini jamlashi, fikrlashi va xulq-atvoriga qanchalik ta'sir qilishi misollar orqali yoritiladi. Shuningdek, dars jarayonida musiqadan to'g'ri foydalanish bo'yicha oddiy tavsiyalar beriladi.*

Kalit so'zlar: *musiqa, o'quvchi, psixika, kayfiyat, diqqat, ta'sir, dars jarayoni*

Annotation: *This article explains, in simple language, how the musical environment affects students. It discusses how music can influence learners' mood, attention, thinking, and behavior. The article also provides basic suggestions on how teachers can use music effectively during lessons.*

Keywords: *music, student, psychology, mood, attention, influence, learning process*

Bugungi kunda maktablarda o'quvchining ruhiy holatini qo'llab-quvvatlash juda muhim. Shuning uchun ham turli usullar qo'llanadi. Shulardan biri — musiqiy muhitdir. Har xil turdagi musiqalar o'quvchilarning kayfiyati va o'qishga bo'lgan munosabatiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ba'zan musiqa o'quvchini tinchlantiradi, ba'zan esa unga kuch yoki ilhom beradi. Shu sababli musiqaning ta'sirini oddiy, lekin tushunarli tarzda o'rganish zarur.

Musiqa va o'quvchi kayfiyati

O'quvchilarning kayfiyati darsdagi faollik va o'zlashtirish darajasiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Tinch, sokin musiqa o'quvchini xotirjam qiladi, asabiylikni kamaytiradi. Quvnoq va tez ritmli musiqa esa kayfiyatni ko'taradi, darsni jonlantiradi. Shuning uchun sinfda eshitilayotgan musiqa o'quvchilarning umumiy ruhiy holatiga ta'sir qilishi tabiiy.

2. Diqqat va idrokka ta'siri

Ba'zi o'quvchilar dars boshlanishida diqqatini jamlashda qiynaladi. Shunday paytda fon sifatida qo'yilgan yengil musiqa diqqatni yig'ishga yordam beradi. Ritmi juda baland bo'lmagan musiqalar o'quvchi ongini tartibga soladi va "dars boshlandi" degan ruhiy signalni beradi. Buning natijasida o'quvchi vazifaga tezroq kirisha oladi.

3. Musiqa va motivatsiya

Motivatsiya — o'qishga bo'lgan ichki ishtiyoq. Quvnoq, ruhlantiruvchi musiqa o'quvchilarda harakat qilish, yangi bilimlarni qabul qilish ehtiyojini kuchaytiradi. Shuning uchun jismoniy tarbiya, tasviriy san'at yoki amaliy mashg'ulotlarda musiqadan foydalanish ko'p hollarda ijobiy natija beradi.

4. Dars jarayonida musiqadan foydalanish

Musiqani darsda ishlatish uchun maxsus sharoit yoki murakkab uslub kerak emas. Muhimi — uni o‘rni bilan qo‘llash:

dars boshida sokin musiqa diqqatni jamlaydi;

amaliy ish vaqtida yengil fon musiqasi o‘quvchini chalg‘itmaydi, aksincha ishga undaydi;

tanaffuslarda quvnoq musiqa sinfda ijobiy muhit yaratadi;

imtihon oldidan sokin ohanglar stressni kamaytiradi.

Shunday oddiy yondashuvlarning o‘zi o‘quvchi psixikasiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, musiqiy muhit o‘quvchi psixikasiga kuchli ta’sir ko‘rsatadigan omillardan biridir. To‘g‘ri tanlangan musiqa o‘quvchilarning kayfiyatini yaxshilaydi, diqqatini oshiradi, o‘qishga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shu sababli o‘qituvchilar musiqa vositasidan nafaqat san’at darslarida, balki boshqa fanlarda ham o‘quvchini ruhiy qo‘llab-quvvatlash vositasi sifatida foydalanishlari mumkin. Musiqa oddiy bo‘lsa ham, uning natijasi katta bo‘lishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimova D. *Psixologiya asoslari*. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
2. Qodirov R. *Pedagogik texnologiyalar va ularning qo‘llanilishi*. – Toshkent: Fan, 2019.
3. Abdullayeva S. *Musiqa va inson ruhiyati*. – Buxoro: Zarafshon, 2021.
4. Hallam S. *The Power of Music: Its Impact on the Intellectual, Social and Personal Development of Children and Young People*. London, 2015.
5. G‘aniyev A. *Maktab psixologiyasi: amaliy qo‘llanma*. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2022.

